

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(XLII.)

A Tsászári és Királyi Felség' Kegyelemével

Indúlt BÉTSBÖL Pénteken 29. Májusban. 1795.

Az Ördög jádzik benne!
Az Ördög perpatvarkodik benne!

Ezzel a' példa-beszéddel szoktak az emberek gyakran fel-kiáltani, mihelyest valami nem vélt folyamatu' történet tűnik szemeik' elibe. — Nállunk többire csak röviden, da fokot jelentő hangon, az Ördögnek csak a' nevit szokták az emberek, a' magok bámulásoknak jeléül említeni: — így — az Ördög!...

Már az *Egek* felé utazunk vala; a' meg-elégedésnek kellemetes viziben feredezünk vala; a' békeséges híreket nagy *appetitussal* nyeljük vala; már építtyük vala a' kastélyokat — a' levegőben, hogy t. i. miként fogjuk, ha a' békeség bé-áll, magunkat a'

U n

fzerentséhez, és a' fzerentsét magunkhoz enyvezni. — Pedig már most, az *Eg* felé menő útról, a' *Pokol'* darabos úttýára' kell vízfza térnünk; az emberi nyomorúságok' viziben kell ismét feredoznünk; ismét hadi keserves híreket kell nyelnünk; s-a' képzelődéseinkben épített fzerentse' kastélyait le kell tépnünk. — Békeféségnek várói! ne várjátok őtet; a' békeféség hátra-felé megyen — közönséges háború gyanittatik jöni. Melly nagy változás! — *Az Ördög!* s. a. t. — ho! hó! — igen gyakran szenved a' szegény Ördög fzemre való hányásokat, ha emberek jádzanak is a' dologban. — De külömben is, mire való ez a' nagy rettegés! mire valók ezek a' félélmes képzeletek! mi a' fundamentomok? — s-valyon éppen azok a' hírek, a' mellyek némelleyekben az ujj háborútol való felélmét fel-gerjesztik — inkább nem a' bekeféséggel biztathatnák e' őket? — Vegyük rendre a' híreket: . . . . .

Egy *Konstántzinápolyból* jövő tudósítás ilyen feketén festi-le az Ördögöt: — „Ide (úgy mond) egy Kurir érkezett *Stokholmból*, még pedig háborús tekintetű fontos követtséggel. A' beizéd az ólta, egy pár szóval, az, hogy a' *Porta* ez után is úgy fogja *Swétzianak* fizetni a' *Subsidiumot*, a'-hogy az utóbbi Királynak fizette vólt — s-hogy a' *Törökök Swédek, Danusok, Prussusok, Frantziák, és Hollandusok* között, egy rettenetes Szövetség állott vólna fel egy *Eszaki* Hatalmanság ellen, s-nem fokára *Spanyol* ország is ebbe a' Szövetségbe fogna belé állani. s. a. t.

De ah! nem olyan fekete az Ördög, a' mint festik — sőt, ha vólna is valami ebből a' rettentő Szövetségből: éppen ez tenné a' hadi Ördög' perpatvarkodását egészfszen femmivé; — mert, hiszen abból következik éppen a' haddal ellenkező dolog, a' békeféség, ha az egész föld-golyobírsa az *Orosz Birodalom* ellen öfzve szövetezik — kivált, ha a' *Genuai Serenifsima Respublikátska* is a' szövetségbe talál állani. — Ebből lefszen a' békeféség. — Ha igaz talál ez a' Szövetség lenni — *Orosz* ország engedni fog — s-*Lengyel* Országban ujj-

ra fel-állította a' Királyságot. — Ez a' hír tehát, előbb békeféleséges, hogy-fem háborus.

A' 12-dik Májusi *Hamburgi* levelekből is háború pislogat-ki: — „A' *Prussus* levelek (igy irnak ezek) telyes számra pótoltatnak, és a' készületek mindenütt rend-kivül való mozgásban vagynak. — A' rebellios *Déli Prussiai Lengyelekre*, (egy rézint) pénzél való büntetés szabatott-ki. — A' *Frankfurt* és *Friedberg* között fekött *Hohenlohe'* táborá váratik haza *Prussia*ba, s-mint-hogy *Hannovera* a' neutrális *Eszaki* nagy Német kerületbe nints belé köttetve, tehát a' *Hannoverai* szélek felöll még meg-maradott a' fegyveres Kordon. — Sokan azt akarják tudni, hogy, ha a' *Frantziák* a' *Prussia*val kötött *Traktának* minden punktumait utolsó *Junius*ig bé nem töltik: tehát *Prussia* ismét ki-lépik a' hadi teátromra.

De — hol jádzik az Ördög továbbá? — A' *Hollandusok* erősen meg-hökkentek azon, hogy az ő két *Franco-Hollandus* Generálisaik, *Daendels* és *Dumonceau*, *Páris*ba hivattattak. A' beszéd az, hogy a' Helytartó *Hertzegnek* a' *Belgiumi* Helytartóságba való, viszfza állittatásáról fognának *Páris*ban rendeléseket venni. — Némellyek ezen Helytartó *Hertzegnek* valami meg-bizott emberit is látták *Hágában*, a' ki innen hasonló-képpen *Páris*ba útazott-el egy *Frantzia* Biztosfal együtt. — Bizonyoson erősitik, hogy a' *Prussus* Király, két Biztosokat küldött légyen *Hágába*. Mindenek nagy titokban főlynak. Sok *Hollandusok* sohajtozva nyilván panaszolkodnak, hogy őket tsalják. — Tsak 4 hetek alatt is más formába öltözöködhetik *Hollandia*. — Söt nem kellenek talám 4 hetek is reá, mert . . . . .

A' *Hollandiában* mulató *Frantzia* Kép-viselők *Alquier*, *Ramel*, *Cochon*, és *Richard*, Május 8-dikán *Amsterdámból* *Hágába* érkeztenek. Ugyan az nap estveli 9 órakor, a' *Frantzia* Köz-jóra ügyelő *Commissiónak* két nevezetes tagjai is, *Sieyes* és *Reubel*, a' *Frantzia* országló-széktől reájok bizatott titkos *instruktziókkal*, *Hágába* érkeztek. Éppen akkor estvére érkezett-meg oda, a' *Hollandiai* seregek' mostani fő

vezére Generál *Moreau* is. A' *Provisoria Belga Nemzeti Gyűlés* rend - kívül való ülést tartván, forma szerént való *Deputátzió* által közzöntette a' *Frantzia Köz-jóra ügyelő Commiszió*nak két nevezetes tagjait. Ez a' *Deputátzió* a' *Belga Hatalmas Rendeknek* 8 ujj tagjaiból állott, és a' leg nagyobb cerimoniak alkalmatosságával szokásban lévő pompával vitte véghez a' reá bízott dólgot. Mind a' *Hollandus*, mind pedig a' *Frantzia fegyveresek* egész parádét tettek. — Innen tehát minden órán nagy ujjságokat várhatunk.

A' *Belga Rendek* azt a' hirt hallván, hogy az *Anglusok* és *Frantziák* között, békefséges traktálások folynának, olyan rendelést küldöttek a' magok *Párisban* mulató *Követyeikhez*, *Blauwhoz* és *Mayerhez*, hogy mindent el-kövefsenek annak végre halytására, hogy a' köttetendő békefséges *Ártikulusok* közzé, az el-foglaltatva lévő *Hollandus Hajók*nak *Ángliából* való vízfza-botsáttatások is, forma szerént bé-tetetödjék.

Hogy *Sieyes* és *Reubel* az öfzve-gyülendő *Belga Nemzeti Conventtel* való Szövetséges traktálás végett küldettettek légyen *Hágába*, ez így kopaszon, minden napi beszéd: — mit végezhetnek pedig ezzel a' Conventtel? ez már más kérdés — sőt tsak az is nagy kérdés, hogy a' Convent-beli tagoknak öfzve-fzerkeztetődésekben mi-némü per-patvarkodások adhat-tyák még elő magokat. — Az *Ördög!* s. a. t. — *Sieyes*, *Reubel*, s. a. t. — A' *Frislandiai Rendek* azonban, nem akarnak minden színü per-patvarkodásoknak füleket nyitni. Előre olyan rendelést adtak a' magok *Hágában* lévő *Kép-viselőiknek*, hogy telyefséggel belé ne elegyittsék magokat abba a' *Frantzia játék*ba, a' melly szerént a' bé-állandó *Nemzeti Convent*, a' 7 *Szövetséges Belga tartományok* között eddig fenn-állott különbségnek el-törlésivel esnék-meg — ha tsak nyilvánosságos parantsolattyok nem fog ez iránt még ez után érkezni. — Ebből a' jön-ki, hogy a' *Frantzia Convent*, el-akarná törteni, ha lehetne, a' 7 *Belga tartományoknak* egymás-közt való minden különbségit.

Mind ezek eddig, tsak a' háborura reá únt *Rénus'* mejjéki irók' okoskodásai; — a' hátul sántikáló Ujjságok pedig ezek:

Jelentést fogtak (leg alább úgy iratik) a' *Páris-ban* mulató *Hollandus* Követek a' Köz-jóra' ügyelő Commissió előtt tenni, hogy, a' Frantzia Vezérek füznyenek-meg már az ágyúknak a *Belga* városokból való ki-takarításol kal, valamint szintén az eddig való fok *requisitziókkal* is.

A' rendtelenség egy időtől fogva igen közönségessé lévén a' *Hollandus* katonák között, a' katonai fenyítettéknek visszfa-állítottására ezek az ujj rendelkezések tétettettek: A' *Subordináció* ellen hibázó, és a' parantsolatoknak bé-töltésit, s-a' strázsákat el-mulató katonák, kenyér és víz mellett való árestomot szenvednek. — A' ki a' maga tisztye ellen szóval hibázik, számkivetésbe küldtetetik; a' ki fenyegeti a' tisztyit, *infamisnak* hirdtetetik; a' ki pedig valóságos erőszakkal ellene áll a' tisztyinek, agyon lövettetik. — Az apróbb hibákért kard-lapozás a' büntetés.

Az *Ámsterdami* Municipálitásban ezen napokban ismét egy jelentés fordult elő, melly által a' Nemzeti Conventnek öszve-hivattatódása sürgetődik. Kivántatják továbbá — hogy közönségessé tetedödgyék, mennyire ment légyen már Szövetséges *Belgiumnak* Frantzia országgal való öszve-köttetődése, s-mi kivántatik még annak egész tökéletesítésire? — Mi némü öszve-köttetődései és Traktái vagynak *Szövetséges Belgiumnak* minden más idegen Hatalmafságokkal? -- Utoljára az is kivántatik, hogy a' magok veretlen ezüsttyeiket és aranyyaikat, a' más 6 tarományok is adgyák-be, a' mint *Hollandia* tartományá tselekedett.

A' *Belga* levelek néhány-napoktól fogva olyan hangon kezdenek írni, mint-ha hülni kezdené a' *Frantziákhoz* való hevefségek. Némellyeknek közüllök eddik ilyen homlok-irások vólt: *Szabatság*, *Egyenlőség*, és *Atyafiség*. Már most ezeket a' titulusokat is le-kezdettek hagyni. „

A' *Duna* mellől . . . . .

A' békeféges Követ az út mellett meg-akadott, és — sántit. — Ne nyargalt volna olyan febefsen. — *Lengyel* Országának az *Oroszok* által lett meg-hodóltatása, s-kivált ezeknek *Kurlándiának* el-foglalása által származott *Prussziával* való meg-fzomszédosodások, nem kevésé hökkentette-meg a' Prussiai Kabinétot; itt a' fundamentoma a' Frantziák és Prussusok közt való barátságának és békefégnek. — A' Prussiai kézfületek tehát igen nagyok — a' mellyek tsupa politikai *Demonstráziók*, és arra valók, hogy az *Orosz* birodalom az ágyuk' *Sylogismusai* által, az el-nyeletett *Lengyel* országnak vízfza-adására, az *Északi equilibrium* fenn-tarthatódása végett, reá vétetődhefsék. — Az idő fogja meg-mutatni, mennyit fog a' nagy *Orosz* erő engedni. — *Austriának* mint az *Orosz* birodalom' természetzi Szövetségefsinek, Frantzia ország adna e' szerént dólgot az alatt, míg *Prussus*, *Dánia*, *Swéd*, és *Török* országok, az *Orosz* birodalommal perlekednének. — De különös; hogy *Austria*, a' ki *Lengyel* országnak utóbbi el olztásából femmi részt nem vett, már most az olztozók' perlekedése miatt, hadat kéntelenittefsen viselni!

Ennek a' hónapnak elején hallatott, hogy *Dániától* és *Swétziától* két jelentések érkeztének volna *Bétsbe*, a' mellyek itt az *Orosz* birodalomnak meszfze néző tzélját írván-le, meg-hívták a' *Bétsi* Udvarat, hogy *Lengyel* országnak vízfza-állittásában legyen munkás. — Ettől a' munkáságtól volna tehát *Austriának* a' Frantziákkal való békefége, vagy további háborúja, fel-függesztette. Ha pedig a' *Swéd* és *Dánus* jelentéseknek fülek nem találnak nyittatni — háborúnk leszen. — Ezekre a' traktálásokra vagnak a' *Frantzia-Prussus* békefégben azok a' 3 hónapok rendeltette, a' mellyek ha szerentsés ki-menettel nélkül találnak el-telni — kegyetlenőbb leszen a' háború, mint valaha.

Most a' *Rénus* mellett femmi nem foly egyéb, hanem magazinumok töltetnek, és a' Regementek meg-fzünés nélkül telyes számra pótoltatnak. Egyebb

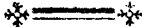
aránt olyan nagy a halgatás, mint-ha háború sem volna. — A' Frantziák részről sem vétetődik leg-kifsebb ujjítás is észre ; pedig leg jobb idő most volna a' tsatázásra.

Hallatik, hogy a' *Német Rendek Régensburgban* a' felett tanátskoztanak légyen Máj. 18-dikán, hogy a' *Prussiai* békeféséges ajánlásoknak adgyanak e' helyyet, vagy pedig arra határozzák magokat, hogy a' békeféségnek munkájában nem egyéb-képpen, hanem csak a' Birodalom' Fejivel együtt, fognak meg-indúlni? — Közönségesen szólva, attól tartanak némellyek, hogy a' *Német* Birodalom két felé talál válni : — pedig az e-féle meg-hasonlásnak következéseit, előre el-lehetne látni.

Londonbol ismét az a' hír kezd lengedezni, hogy az Országló-szék ujra parantsolatot adott volna az olyan neutrális hajóknak el-fogattatásokrol, a' mellyek a' Frantziáknak eleséget vinnének, s-hogy az ólta, egy *Dánus* hajó ismét el-fogattatott volna. — Ez a' hír kéttségbe hozatik ugyan fokaktol : — de igaz az más felől, hogy a' *Dánus* Udvar, egy hajós feregnek fel-fegyverkeztetése iránt igen siető parantsolatot adott.

Frantzia Ország.

A' Convent decretálta, hogy az olyan *Afsignáltak*, a' mellyek még a' Király' képvil készítették, s-az után meg-tiltattak vólt, azoktol, a' kik Nemzeti jofzágot vásárolnak velek, ismét el-vétettefsenek. — Az Országló-szék' dolga, igen hoszfzas vetélkedések után, a' Constitutziónak lábra-állittatódhatásáig, a' következő régulák szerént határozottatott-meg : — 1) A' külömb-külomb-féle Commissiók, és; az ő foglalatófságaik meg-maradnak. — 2) A' bé-töltető parantsolatokat csak a' Köz-jóra ügyelő Commissió tegye. A' többi Commissiók a' törvények' projektálásával bajlódgyanak. — 3) A' Státus' költségei, a' Köz-jóra ügyelő Commissiónak 3, és a' Finantz Commissiónak is ugyan annyi tagjai által tétetődgyenek. — 4) Mikor együtt való közönséges végzé-

sek tétetődnek, ekkor az egész Köz-jóra ügyelő Commiszió mellé, minden Commisziókból négy-négy tagok adattafsanak.

Lengyel Ország.

Warschauból írják, hogy ott Május' 9-dikén, a' múlt esztendőben fel-akasztatott személyeknek igen nagy temerési pampája tartatott légyen. A' szerentsétleneknek tetemeik ki-áfattatván másuva temettetek. A' főbbek ezen személyek közzül, a' *Liflandi Püspök Kofsakowszki*, *Vezér Ozarowszki*, és *Zabielló*, 's *Gróf Ankwitz*. — A' *Pápa Nuntziusja* 3 esztendőre való bűn-botsánatot adott mind azoknak, a' kik ezen temetési szomorú pompán meg-jelentek.

Püspök Mafszalski, a' kit a' *Warschawi* nép, minden előre tétetett végzés nélkül akasztott, vőlt fel, *Wilnóba* vitettetvén, ott temettetett-el.

A' külső Hatalmoságoknál lévő *Követek*, a' kik olyan rendelést vettének vőlt, hogy haza mennyenek, ismét olyan parantsolatot kaptak, hogy a' *Lengyel* dolgoknak további ki-bonyolodásokig, a' magok *Követi* posztyaikon maradgyanak.

B é t s.

A' Magyar N. K. Test-örző seregéből közelébb ki-lépendő *Hadnagy Kabos, Boér*, és *Harjányi Urak* helyibe, *Baktsi Károly*, *Benyowszki* *Régementyebeli Kadét Páp Ferentz*, és *Hegyesi Elek* *Urak* nevezettek-ki.

A' *F. Udvari Erdélyi Kancelláriánál* eddig *Secretáriusi* hivatalt viselt, *M. Somlyai János Ur*, ugyan ezen *Cancelláriánál* *Udvari Tanácsosa*, *M. Dosa József Ur* *Concipistaságból* *secretariuszá*, ennek helyibe pedig *M. Kozma Antal Ur* *Concipistává* tétetett. —

Erdélyben *M. Kaudó Mihály Ur*, *Udvarhely-fzéki Fő-tifztté* rendeltetett.

P. D.